

**“АРД ТҮМНИЙ ОЛОНХИЙН ЗАСАГЛАЛ”
НАМЫН УИХ-ЫН 2020 ОНЫ СОНГУУЛИЙН
МӨРИЙН ХӨТӨЛБӨР**

“АРД ТҮМНИЙ ОЛОНХИЙН ЗАСАГЛАЛ” Нам нь Монгол Улсын үндэсний язгуур эрх ашиг, тусгаар тогтнол, ардчилал хүний эрх, эрх чөлөө, шударга ёсыг эрхэмлэн баялаг бүтээгч, орчин үеийн нийгмийг цогцлоох зорилготой хамтач, эх оронч, үндэсний үзэл санаатай, нийгмийн ардчиллын үзэлд суурилсан зүүн төвийн нам юм. АТӨЗ НАМЫН эрхэм зорилго нь улс эх орноо хөгжил дэвшилд иргэдээ сайн сайхан амар амгалан аз жаргалтай амьдралд хүргэх явдал билээ.

Нэг: Үндэсний үзэл санааны хувьсгал

1. Монгол Улс Монголын ард түмний язгуур эрх ашгийг хамгаас эрхэмлэн дээдэлнэ
2. Хүүхэд залуучууд, нийт иргэдийг хамарсан эх түүх, эх хэл, бичиг, эх орноороо бахархан дээдлэх ёс суртахууныг төлөвшүүлэх “ Ёс суртахуунтай Монгол иргэн” үндэсний хөтөлбөрийг боловсруулж хэрэгжүүлэх эрх зүйн орчныг бий болгоно.
3. Нийгмийн хөгжлийн хамгийн том саад болсон авлигыг устгаж, нийгэмд авлигыг, авлигачдыг үл тэвчих сэтгэлгээг суулгаж авлигын эсрэг тэмцлийг үе шаттай өрнүүлж хууль эрх зүйн орчныг сайжруулна.
4. Хамтач, хөдөлмөрч, бүтээлч хандлагыг иргэдэд төлөвшүүлж, хариуцлага, сахилга бат, дэг журам, шударга ёс, хуульт ёс, хяналт бүхий иргэддээ тэгш боломж олгодог орчин үеийн нийгмийг байгуулах хууль эрх зүйн орчныг бий болгоно.
5. Түүх соёл, гүн ухаан ёс заншил, уламжлал үндэсний үнэт зүйлсээ дээдэлсэн эх оронч нэгдмэл үндэсний үзэл санаатай иргэдийг төлөвшүүлэх соён гэгээрлийн, үйл ажиллагааг зохион байгуулж ажиллана.
6. Боловсролын системд үндэсний түүх, хэл, соёл, уламжлалаараа хойч үеэ сурган хүмүүжүүлэхэд онцгой анхаардаг болгох, үндэсний боловсон хүчнийг хэрэгцээ шаардлагадаа тохирсон хэмжээнд бэлтгэх бодлого боловсруулна.
7. Дэлхийн Монгол угсаатнууд хэл ,соёл, уламжлалаараа нэгдэн нийтлэг болохыг дэмжинэ.

Хоёр: Шударга ёсны хувьсгал

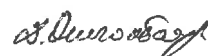
1. Төрд бугшсан шударга бусын тогтолцоог халж, тэгш эрх, тэгш боломжийг бий болгохын төлөө бодлого боловсруулж, бүх яам, агентлаг, нийслэл, дүүрэг, аймаг сумдад иргэдийн хяналтын зөвлөл байгуулж ажиллах хууль эрх зүйн орчныг бүрдүүлэхийн төлөө ажиллана.
2. Бүх шатны засаг дарга нарыг иргэд сонгох эрх зүйн орчныг бүрдүүлнэ.
3. Бүх шатны шүүгч, прокурор, АТГ – ын удирдлагыг томилоход иргэдийн саналыг харгалзан үздэг тогтолцоог бий болгох эрх зүйн орчныг бүрдүүлнэ.
4. Засгийн Газрын бүтцэд Аж үйлдвэрийн болон Үндэсний Бодлого Төлөвлөлтийн яамыг заавал байгуулж, шинжлэх ухааны нарийвчилсан судалгаа, шинжилгээ, хөгжлийн бодлого төлөвлөлтийг төрийн үйл ажиллагааны суурь зарчим болгож мөрдүүлэх эрх зүйн орчинг бий болгоно.
5. Хууль хяналтын байгууллагад ард иргэд хяналт тавих эрх зүйн орчинг бүрдүүлэн, эрүүл зөв хяналтыг тогтолцоог бий болгоно.
6. Прокурор, Шүүх, Цагдаагийн байгууллагын удирдлагыг нийт бүрэлдэхүүнээс сонгосон хараат бус зөвлөлөөс сонгож баталдаг тогтолцоонд шилжүүлэх хууль эрх зүйн орчинг бүрдүүлнэ.
7. Ард нийтийн сонгуулийг зохион байгуулдаг, Сонгуулийн Ерөнхий Хороонд улс төрийн намуудаас болон нам бус иргэдийн төлөөллийг тэгш эрхтэй оролцуулах хууль эрх зүйн орчинг бүрдүүлнэ.

8. Нийтийн баялгаас хууль бусаар хөрөнгөжсөн этгээдүүдэд хатуу хариуцлага тооцож, хууль бус хөрөнгийг хурааж улсын орлого болгох хууль эрх зүйн орчинг бүрдүүлнэ.
9. Төрийн үйлчилгээг ухаалаг, цомхон, шуурхай цахим болгож, илүү зардлыг багасгаж хүний төлөө хүндээ хүндэтгэлтэй ханддаг төрийн албатай болгоход хуулийн орчинг бий болгоно.
10. Төрийн албан хаагчдыг мэргэжлийн салбарт ажиллуулахдаа дээрээс шууд томилдог босоо тогтолцоог өөрчилж, төр засгийн дунд, доод шатны байгууллагуудад ажил мэргэжил албан тушаал, ажиласан жил, туршлага, гавъяа зүтгэлийг нь харгалзан үзэж томилдог байсан итгэл үнэмшлийн зарчмыг сэргээх хууль эрх зүйн орчинг бий болгоно.

Гурав: Аж үйлдвэржилт эдийн засгийн хувьсгал

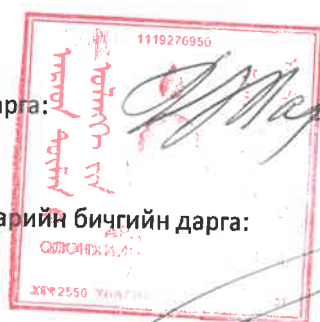
1. Үндэсний эдийн засгийн тусгаар тогтнол, аюулгүй байдлыг бий болгоход чиглэсэн шат дараатай цогц арга хэмжээг хэрэгжүүлэх эрх зүйн орчинг боловсронгуй болгоно.
2. Харь орнуудын түүхий эд бэлтгэн баялгаа боловсруулалгүй экспортлодог эдийн засгийн сул дорой тогтолцооноос улс орноо салгах хууль эрх зүйн орчинг бүрдүүлнэ.
3. Оюун ухаан мэдлэг, шинжлэх ухаанд суурилсан, олон тулгуурт холимог эдийн засгийн бүтцийг бий болгож, үр өгөөжийг нь нийт иргэд тэгш хүртдэг, баялаг бүтээгч иргэд эдийн засгийн тэгш боломжтой болох хууль эрх зүй, эдийн засгийн орчныг бүрдүүлнэ.
4. Хөдөө аж ахуй, аялал жуулчлал, инноваци цахим технологи, орчин үеийн үйлдвэрлэлийн салбарыг тууштай хөгжүүлэх алсын хараатай бодлого бий болгоход хувь нэмрээ оруулна.
5. Төсөв, санхүү, банкны бодлогод өөрчлөлт хийж. Төсвийн хөрөнгийн зарцуулалтыг ил тод нээлттэй болгох. Төсвийн хэмнэлтийн бодлого барьж, өр зээлийн урхинд орох эрсдлээс хамгаалах хууль эрх зүйн орчинг бүрдүүлнэ.
6. Засгийн Газраас явуулж байгаа төсвийн бодлого, зарцуулалтанд иргэд хяналт тавих эрх зүйн орчинг бүрдүүлнэ.
7. УИХ-аас татварын бодлогод сөргөөр нөлөөлөх эрх ашгийн зөрчилтэй хууль санаачлахыг хориглоно. УИХ болон ЗГ-ын гишүүд хараат бус ажиллах хууль тогтоох, гүйцэтгэх засаглалын хоорондын хамаарлыг арилгах эрх зүйн орчинг бүрдүүлнэ.
8. Жижиг, дунд үйлдвэрүүдийг татварын болон хөнгөлөлттэй зээл тусламжийн бодлогоор дэмжиж, дотоодын зах зээлээ хамгаалах, үндэсний үйлдвэрлэгчид, баялаг бүтээгчдээ дэмжих эх оронч худалдан авалт хийх үйл ажиллагааг төрийн бодлогын түвшинд явуулах эрх зүйн орчинг сайжруулна.
9. Ард иргэдээ өндөр хүүтэй банкны зээлийн дарамтаас салгах, “Өрийн дарамтгүй иргэн” үндэсний хөтөлбөр хэрэгжүүлж, баялаг бүтээж амьдрах нөхцөл бололцоогоор хангах эрх зүйн орчинг бүрдүүлнэ.
10. Үндэсний мөнгөн тэмдэгтийн ханшийг чангаруулах, худалдан авах чадварыг сайжруулах бодлого барих эрх зүйн орчинг бий болгоно.
11. Үндэсний эдийн засаг дахь төрийн хувийг нэмэгдүүлж, төрийн өмчийг үнэгүйдүүлсэн алдаа завхралыг арилгана. Зориулалтын бусаар ашигласан үйлдвэрийн газруудын хувьчлалыг цуцалж хохирлыг нөхөн төлүүлнэ.
12. Архи, согтууруулах ундаа, тамхи гэх мэт хүний эрүүл мэндэд сөрөг нөлөөтэй бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэл, импортод өндөр татвар оногдуулах замаар хязгаарлах эрх зүйн орчинг сайжруулна.
13. Үнэт цаасны зах зээлийн хөгжлийг дэлхийн түвшинд хүргэх. Дотоодын хөрөнгө оруулагчдыг дэмжинэ. Иргэд хөрөнгийн зах зээлийн үйл ажиллагаанд чөлөөтэй оролцдог орчин үеийн системийг нэвтрүүлэх эрх зүйн орчинг бүрдүүлнэ.

14. Ипотекийн зээлийн хүүг хамгийн бага түвшинд хүргэж, “Ард түмний орон сууц” үндэсний хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх эрх зүйн орчинг бүрдүүлнэ.
15. Монгол Улсын улс төр, эдийн засагт ноёрхсон неолиберал үзэл санааг халж, иргэн бүрт үр өгөөжөө өгдөг нийгмийн баялгийн тэгш хуваарилалтын зарчмыг хэрэгжүүлэх эдийн засгийн орчинг бий болгоно.
16. Эдийн засгийн хөгжлийн бодлого төлөвлөлтийг бодитойгоор бий болгож, богино, дунд, урт хугацааны хөгжлийн бодлого төлөвлөлтийн стратегийг судлаач, эрдэмтдийн оролцоотой бий болгоход хувь нэмрээ оруулна.
17. Иргэн бүрт баялаг бүтээх үйлдвэрлэл эрхлэхэд нь тусалжүйл ажиллагааг нь дэмжих банк байгуулах. Үйлдвэрлэл эрхлэх санаачлагыг бүх талаар бодитой дэмжих эрх зүйн орчныг бүрдүүлнэ.

АРД ТҮМНИЙ ОЛОНХИЙН ЗАСАГЛАЛ НАМ

Намын дарга:

/Ц.НАРАНГЭРЭЛ/

Ерөнхий нарийн бичгийн дарга:

/П.ДАВААСАМБУУ/

Two handwritten signatures in black ink at the bottom right of the page. The first signature is larger and more stylized, while the second is smaller and more legible.